

Az önkormányzati rendészet perspektívái Magyarországon

The Perspectives of Municipal Policing in Hungary

BACSÁRDI József,¹ HERMANN Gábor²

Bevezetés: A településbiztonság iránti társadalmi elvárások növekedése és a rendőrség egyre inkább reaktív működése az eddigiektől eltérő szerepbe kényszeríti az önkormányzati rendészeti szervezeteket. Bár az elmúlt évtizedben jelentős fejlődés történt a komplementer rendészeti feladatellátás terén, továbbra sem tisztázott, hogy a települések miként képesek a meglévő, de ki nem használt rendészeti kapacitásokat kihasználni. A tanulmány arra reflektál, hogy ezek a tartalékok milyen irányban alakíthatják át az önkormányzati rendészet jövőjét.

Célkitűzések: A tanulmány célja feltárni az önkormányzati rendészeti feladatellátásban kétségkívül meglévő fejlesztési potenciálokat, különösen az integrált rendészeti modell gyakorlati tapasztalatain keresztül, és ezek alapján jövőképet, perspektívát adni a hazai önkormányzati rendészet fejlődésének.

Módszertan: A kutatás kvalitatív megközelítést alkalmaz, amely a releváns jogszabályi környezet elemzésére, az elmúlt évtized hazai rendészeti jó gyakorlatainak feltárására, valamint egy kiemelt esettanulmány – a Pátyon megvalósított Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell – részletes vizsgálatára épül. A módszertan része továbbá a szakirodalom és releváns adatbázisok elemzése, különös tekintettel az önkormányzati társulások rendészeti célú együttműködéseire, illetve annak hiányára.

Eredmények: A tanulmány igazolta, hogy a proaktív rendészeti jelenlét visszaszorulása mellett az önkormányzatok rendészeti szerepvállalása látványosan felértékelődött. A pátyi modell bemutatta, hogy a közterület-felügyeleti, mezőőri és hivatásos halőri feladatok integrációja forrásmegtakarítást, jelentős hatékonyságnövekedést és a lakossági bejelentésekre való gyors

¹ PhD, jegyző, Budakalászi Polgármesteri Hivatal, e-mail: jozsef.bacsardi@gmail.com

² Biztonsági szervező, okleveles településbiztonsági menedzser, önkormányzati rendészeti vezető, Pátyi Polgármesteri Hivatal, e-mail: hermann.gabor@uni-nke.hu

reagálóképességet eredményezhet. A település szubjektív és objektív biztonságérzete is mérhetően javult, miközben az önkormányzat képes volt stabil, részben normatív finanszírozásra épülő működési rendszert kialakítani.

A kutatás feltárta azt is, hogy bár a lehetőség megvan önkormányzati társulások létrehozására, a közbiztonsági feladatok közös ellátása továbbra is marginális, mivel a települések a társulási forma hátrányait jelentősebbnek ítélik, mint annak előnyeit. A jövő egyik kulcsa a rugalmasabb, feladatellátási megállapodás alapú együttműködések bevezetése lehet.

Az elemzés igazolta, hogy a szakemberképzés jelenlegi rendszere nem képes lépést tartani az integrált rendészeti feladatellátás elvárásaival; moduláris, több ágazati feladatot egyesítő képzési struktúra szükséges. A vizsgált gyakorlatok alapján egyértelmű, hogy az önkormányzati rendészet fejlődési iránya az ágazati feladatok személyi integrációja, illetve az egységes, univerzális kompetenciájú „önkormányzati rendész” modellje felé mutat.

Konklúzió: A tanulmány megállapítja, hogy a településbiztonság jövője az integrált, hatékonyan finanszírozható és sokszínű feladatellátásra képes önkormányzati rendészeti modellek elterjedésében rejlik. Elsődleges tanulság, hogy a jelenlegi jogi környezetben is létrehozhatók olyan szervezeti konstrukciók, amelyek jelentősen növelik a közbiztonsági feladatellátás minőségét és fenntarthatóságát. A jövő szempontjából kiemelt jelentőségű a képzési rendszer átalakítása és a feladatellátási megállapodások alkalmazása, amelyek szélesebb körben is hozzáférhetővé tehetik a rendészeti együttműködést. A kutatás perspektívaként arra világít rá, hogy egy átfogó, egyetlen törvényben szabályozott, integrált önkormányzati rendészeti rendszer kialakulása tíz éven belül reális lehet – amely végső soron okafogyottá teheti az „önkormányzati rendőrség” létrehozásáról szóló vitát.

Kulcsszavak: biztonság, településbiztonság, önkormányzati rendészet, vízió

Introduction: Growing societal expectations regarding local public safety, together with the increasingly reactive operational model of the police, compel municipal law enforcement organisations to assume roles that differ markedly from their previous functions. Although the past decade has seen substantial progress in complementary forms of law enforcement, it remains unclear how municipalities can utilise the existing yet untapped capacities within their own systems. This study explores how these latent resources may shape the future trajectory of municipal law enforcement in Hungary.

Objectives: The aim of this study is to identify the development potentials inherent in municipal law enforcement, particularly through the practical experiences of the Integrated Municipal Law Enforcement Model, and on this basis to outline a forward-looking vision for the evolution of Hungary's municipal law enforcement system.

Methodology: The research employs a qualitative approach, including an analysis of the relevant legal framework, a review of good practices in

Hungarian municipal law enforcement from the past decade, and an in-depth case study of the Integrated Municipal Law Enforcement Model implemented in the municipality of Páty. The methodology also encompasses a systematic analysis of the scientific literature and relevant databases, with particular attention to municipal associations formed for law enforcement purposes – or the notable absence of such cooperation.

Results: The study confirms that, alongside the decline of proactive law enforcement presence, the role of municipalities in maintaining public safety has become significantly more prominent. The Páty model demonstrates that integrating public area supervision, field ranger duties and professional fishery inspection can yield substantial cost savings, considerable efficiency gains, and markedly improved responsiveness to citizen reports. Both subjective and objective indicators show measurable improvements in local security, while the municipality succeeded in establishing a stable operational system supported partly by normative state funding. The research also reveals that although municipalities are legally able to form associations, joint provision of public safety tasks remains marginal, as local governments perceive the disadvantages of formal associations to outweigh their benefits. A key future direction may therefore lie in adopting more flexible, task-sharing agreements. Furthermore, the analysis demonstrates that the current training system does not meet the requirements of integrated law enforcement functions; a modular training framework capable of encompassing multiple sectoral duties is necessary. The examined practices clearly indicate that the development of municipal law enforcement is heading toward the personal integration of sector-specific tasks and the emergence of the unified, universally competent “municipal enforcement officer”.

Conclusion: The study concludes that the future of local public safety lies in the expansion of integrated, financially sustainable municipal law enforcement models capable of delivering diverse tasks effectively. A primary lesson is that the existing legal framework already permits the establishment of organisational structures that significantly improve the quality and sustainability of public safety services. For long-term development, reforming the training system and introducing flexible task-sharing agreements are of key importance, as these can broaden access to cooperative law enforcement arrangements. As a long-term perspective, the study argues that the establishment of a comprehensive, single-statute, integrated municipal law enforcement system is achievable within the next decade – potentially rendering obsolete the long-standing debate on whether Hungary needs a “municipal police”.

Keywords: security, municipal safety, municipal law enforcement, vision

Bevezetés

Hazánkban a rendszerváltást követő években hosszas szakmai és tudományos vita témája volt az önkormányzati rendőrség létrehozásának kérdése (KORINEK 2024). A rendőrség depolitizált működésének garanciális biztosítékai végül az Alkotmányban (1949. évi XX. törvény), majd később Magyarország Alaptörvényében (Alaptörvény, 2011. április 25.) is egyértelműen megjelentek, és az azóta eltelt évtizedek bizonyították, hogy semmilyen belső vagy külső környezeti kihívás nem tud érdemi aktualitást adni a rendőrség decentralizációjának. Éppen ellenkezőleg, a kor globális kihívásai (terrorizmus, illegális migráció, világjárványok, háborús veszélyeztetettség és ebből fakadó menekült- és humanitárius krízis stb.) rendre igazolják, hogy adekvát lokális válaszokat hatékonyan, csak erős, egységes és centralizált rendvédelmi szervezettel tud az állam biztosítani. A rendelkezésre álló szűkös – elsősorban humán – erőforrások hatékony, feladatorientált felhasználásának centralizált irányítás melletti szervezetműködési módszerét pedig a rendészettudomány úgynevezett „absztrakt rendőrségként” (BUDAVÁRI 2022; CHRISTIÁN–BUDAVÁRI–LIPPAI 2022) vagy a rendőrség „absztrakt működéseként” határozza meg a 21. században.

A jelenlegi helyzet

A fent részletezett közbiztonsági kockázatoknak és kihívásoknak való megfelelés a rendőrség működésének folyamatos és rugalmas struktúraváltását eredményezi, amelynek okszerű következménye, hogy a „klasszikus” – egyenruhás – közterületi rendőri jelenléttel biztosított proaktív működést mind nagyobb mértékben váltja fel a reaktív cselekvés. A rendőrség általános, járőrszolgálati feladatellátással és láthatósággal biztosított közrendvédelmi, közbiztonsági és szituatív bűnmegelőzési szerepvállalása mára a települések meghatározó többségében minimálisra mérséklődött, amit tovább nehezített a generációs problémaként kezelendő állomány-utánpótlási probléma, valamint az, hogy az egész európai kontinenst érzékenyen érintő gazdasági nehézségek miatt már nem fenntartható a rendszerváltás előtt kiépült rendőrségi intézményi infrastruktúra, így annak szükség-szerű leépülése is látható (FARKAS–MALKÓCS 2022). Egyes vélemények szerint a magas energiaköltségek miatt egyre több körzetimegbízotti irodát és rendőrsőt nem tudnak már sem az önkormányzatok, sem a rendőrség üzemeltetni, ezért azokat nagy számban kénytelenek az intézményfenntartók megszüntetni (CHRISTIÁN 2022). A településeken egyre nagyobb mértékben megjelenő közbiztonsági hiátus kezelése iránt folyamatosan növekvő társadalmi igény kielégítése érdekében mindinkább felértékelődni látszik az önkormányzatok településbiztonsági, bűnmegelőzési szerepvállalásának fontossága. Az önkormányzatoknak egyébként is törvényi kötelezettsége közreműködni a közbiztonság helyi szintű megteremtésében és fenntartásában, amelynek érdekében rendészeti feladatokat ellátó szervezeteket is létrehozhatnak (2011. évi CLXXXIX. törvény). Az önkormányzati rendészeti feladatellátás fókuszában korábban is a közterület-felügyelet és mezeiőr-szolgálat – önként vállalt feladatként történő – működtetése állt, ugyanakkor ezen komplementer rendészeti szervezetek (CHRISTIÁN 2022) létrehozása, fenntartása és fejlesztése iránt ma minden korábbihoz képest jobban érzékelhető a társadalom részéről

jelentkező igény, amely az önkormányzati rendőrség létrehívásának kérdését érintő vita újraindításának természetesen nem ad aktualitást, de az önkormányzati rendészet jövőjét érintő perspektívák vizsgálatának fontosságát bizonyosan megalapozza (LIPPAI 2025; LIPPAI–CHRISTIAN 2023; LIPPAI 2024).

Aktuálisnak tehát az tekinthető, hogy – lehetőleg a jelenleg hatályos jogszabályi keretek között kiaknáztatlan lehetőségeket vizsgálva – racionális jövőképet, egyfajta modern kori önkormányzati rendészeti víziót fogalmazzunk meg a településbiztonság önkormányzati fókuszú szerepvállalásának tekintetében (CHRISTIAN 2020). E gondolatok előrebocsátását követően, az elmúlt évtized hazai jó gyakorlatainak és tapasztalatok széles körű implementálhatóságának görcső alá vételével érdemes elkezdni a jövőkép megalapozását. Az elmúlt tíz év ugyanis nem telt eredménytelenül, és a legkevesbé sem tekinthető unalmasnak, passzívnak az önkormányzati rendészetek fejlődéstörténete szempontjából. Függetlenül attól, hogy az elmúlt évtizedben milyen külső környezeti kihívások – és belső társadalmi és szakmai igények – indukálták a településbiztonság fejlődését, az önkormányzatok rendészeti működését érdemben befolyásoló jogszabályi környezet finomhangolását, vagy éppen az oktatás területén bekövetkezett változásokat, egyre jobban érzékelhető, hogy az érintett ágazatok szakmai működése is mind nagyobb mértékben professzionalizálódik, és ennek következtében nyit az innovatív, újszerű problémamegoldás formáira, vagyis egyre elterjedtebb az alulról építkező kezdeményezések és jó gyakorlatok kimunkálása is. A gyakorlatból merítkező és az egyes helyi közbiztonsági sajátosságoknak megfelelően, a különböző problémákra eltérő megoldást kínáló jó módszerek megismertetésére sajnos csak igen csekély platform áll rendelkezésre az önkormányzati igazgatás világában. Ezek közül bizonyosan ki kell emelni a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége és a Belügyminisztérium 2008 óta, pályázati úton meghirdetett Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok (*Az Önkormányzat elnyert pályázatai – 2021* 2021) programját, amelynek az elmúlt években már megjelent az önálló, Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Szekciója is. Évről évre kiváló kezdeményezések láthatnak itt napvilágot, amelyek kivétel nélkül a települések biztonságnöveléséhez nyújtanak érdemi hozzáadott értéket képviselő megoldásokat. Ki kell emelni a Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratóriumának (BTNL) 2020–2022 évek közötti működését, amely a Nemzeti Közszerzői Egyetemen létrehozott kutatási, fejlesztési és innovációs szellemi műhelyként, önálló Településbiztonsági Alprojekt keretében vizsgált számos olyan innovatív projektet, amelyek mindegyike az önkormányzatok helyi szintű közbiztonsági szerepvállalásának hatékonyságnövelését hivatott szolgálni. A projekt keretében az elapadt finanszírozás miatt nem volt lehetőség betölteni minden elképzelést. A településbiztonság fontosságát hangsúlyozó, a BTNL keretében csak az előkészítésig jutott projektek megvalósítását célként zászlajára tűző, az önkormányzatok közbiztonsági és bűnmegelőzési szerepvállalását erősítő, hiánypótló, értékteremtő munkáról is fontos megemlékezni, amelyet a Magyar Rendészettudományi Társaságon belül létrejött Településbiztonsági Tagozat rendkívül elhivatott hazai szakemberekből álló kutatói tematikusan végeznek (BACSÁRDI et al. 2022). Végül, de nem utolsósorban a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Karán működő Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék által elért tudományos eredményekről, a rendészeti felsőoktatás területén végzett, önkormányzati rendészetet is érintő kezdeményező szerepéről, valamint a komplementer rendészeti szervezetek működését,

fejlődését érdemben befolyásoló kohéziós, szakmai mentori és vezetői utánpótlás biztosítása területén folytatott kiemelkedő munkájáról is szükséges említést tenni akkor, amikor megalapozni kívánjuk egy több évtizedig – meglehetősen méltatlanul – „mostohagyermekként kezelt” ágazat eddigénél sokkal megbecsültebb, perspektivikus jövőképét (BACSÁRDI-CHRISTIÁN 2017).

Az elért eredményekről legalább érintőlegesen érdemes számot vetnünk annak érdekében, hogy racionális keretek között határozhassuk meg az önkormányzati rendészeti működés egy perspektivikus jövőkép-alternatíváját.

Az integrált önkormányzati rendészeti modell

Az elmúlt évek legjobb önkormányzati közbiztonsági fókuszú gyakorlatai közül kiemelkedően izgalmas az Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell kialakítása, amelynek lényege, hogy az elsősorban a 10–15 ezer fő alatti lélekszámú lakossággal rendelkező önkormányzatok számára mutat be fenntartható, nagyobb részben rentábilisan működtethető konstrukciót a helyi rendészeti szervezetek működtetésére. A modellnek megfelelően megszervezett vagy átszervezett önkormányzati rendészetek a lehető legköltséghatékonyabban és az erőforrások optimalizálása mellett, a helyi közbiztonsági sajátosságokra adekvát választ biztosító módon képesek működni. Hermann Gábor, a Pátyi Önkormányzati Rendészet vezetője ma Magyarország egyik legkiemelkedőbb önkormányzati rendészeti szakembere, aki a közterület-felügyeleti szakmában húsz év alatt rendkívüli és elévülhetetlen érdemeket szerzett, többek közt azáltal is, hogy elsőként valósította meg, és a szakma iránt érzett elhivatottsága eredményeként Legjobb Önkormányzati Gyakorlatként mások számára is megismerhetővé és adaptálhatóvá tette az Integrált Rendészeti Modelljét. Nem elvitatható továbbá dr. Bacsárdi József, Bábolna akkori jegyzőjének kiemelkedő részvétele a modell gyakorlati alkalmazhatóságát tekintve, ugyanis meghatározó szerepet töltött be a program tudományos megközelítésű elméleti és jogi megalapozásában, ami nélkülözhetetlen volt a mezőőri ágazati szabályozás törvényi szintű koherenciájának biztosítását célzó jogalkotási folyamatok kezdeményezésekor (1997. évi CLIX. törvény). A program keretében egyfajta „univerzalitást” tükröző módon sikerült bemutatni, hogy a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 2. § (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy meghatározott rendészeti – ágazati – szakfeladatokat a közterület-felügyelő is elláthat, ha az adott tevékenység végzéséhez szükséges képzés(ek)e)t megszerzi, és a funkciók működési területei is egybeesnek. Ennek a modellnek a kialakítása az egyes rendészeti feladatokat (mezőőri, hivatásos halóri és közterület-felügyeleti) a rendészeti szakemberek integrált módon láthatják el, ami éves szinten 20 millió forint nagyságrendű megtakarítást, illetve lényegesen hatékonyabb humánerőforrás-kihasználást tett lehetővé Pátyon. A mezőőri szakfeladatok ellátásához biztosított állami normatív támogatások, valamint a mezőőri hozzájárulás együttesen biztosítják a hosszú távon is fenntartható működés anyagi feltételeit, miközben a közterület-felügyelők az év teljes időszakában, jelentősen szélesebb hatósági jogosítványok birtokában és a település teljes közigazgatási területén ellátnak az önkormányzati közbiztonság helyi fenntartásával kapcsolatos feladatokat. A térfelügyelő kamerarendszerek folyamatos működtetéséhez és az önkormányzat

által szervezett közterületi rendezvények biztosításához szükséges erők ennek a konstrukciónak köszönhetően 100%-ban saját erőforrásból biztosíthatók, amelynek további, évente több tíz millió forint megtakarítást mutató eredményét realizálta a mintatelepülés. Páty Budapest agglomerációs települése, ahol az elmúlt tíz évben dinamikus a lakosság növekedése. Az urbanizációval járó problémák új kihívások elé állították a település vezetését, illetve az önkormányzatot. Habár a bűnügyi statisztikai adatok tíz év vonatkozásában inkább javuló tendenciát mutattak, a település élıhetőségét, a lakosság szubjektív közbiztonságérzetét – és így életminőségét – negatívan befolyásoló, jellemzően kisebb súlyú jogszabálysértések egyre inkább jellemzővé váltak, és számos konfliktust eredményeztek a lakosság körében. A településen egyre általánosabbá vált a rendőri jelenlét hiánya a migráció okozta válsághelyzet, valamint a pandémiás veszélyhelyzet kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok miatti erőelvonások okán.

1. *Látható rendészeti jelenlét hiánya:* A településen egyre jellemzőbbé vált a rendőri jelenlét hiánya, amely mellett a polgárőrség – az önkormányzat által évről évre biztosított jelentős támogatás mellett – sem tudta biztosítani a közbiztonság megfelelő szintjét, a folyamatos közterületi és külterületi (mezőgazdasági területeket érintő) járőrszolgálat ellátását.
2. *Társadalmi együttélési problémák:* A településen elsősorban nem az állami rendvédelmi szervek azonnali beavatkozását igénylő jogsértések gyakoriságában történt negatív változás, hanem a városi és a vidéki – falusi – életvitel mellett eltérően szocializálódott, majd az elmúlt években heterogenizálódott lakossági összetételből fakadó, társadalmi együttélési normasértések (kisebbségi szabálysértések és jogsértések) elkövetésének szignifikáns emelkedése volt tapasztalható, amely új típusú megoldásokat igényelt a település részéről.
3. *Fenntartható rendészet finanszírozása:* Fontos szempont volt, hogy a település pénzügyi helyzete – számos önkormányzatéhoz hasonlóan – nem tette lehetővé, hogy kellő létszámban, saját forrásokból hozzon létre és működtessen hosszú távon önkormányzati rendészeti szervezetet, ezért a fenntarthatóság, a stabil finanszírozás feltételrendszerének kialakítása igényelt megoldást.
4. *Reagálóképesség hiánya a lakossági jelzésekre:* A lakosság jogos elvárásaként jelent meg, hogy az önkormányzat biztosítson a közérdekű bejelentések fogadására, a jelzett panaszok kivizsgálására reagálóképességet, amelyre a hatályos jogi szabályozás alapján elsősorban a közterület-felügyelet létrehozása és működtetése jelentett megoldást.

A koncepció lényege, hogy az egymástól „elszigetelten”, (érdemi gyakorlati együttműködés nélkül) a településen működő, közbiztonság megteremtésében valamilyen szerepet betöltő szervezetek és személyek munkáját összehangoltan, koordináltan szervezze az önkormányzat úgy, hogy azokra az új típusú problémákra is adekvát válaszokat tudjon adni a település, amelyekre a polgárőrség hatósági hatáskörök hiányában, a rendőrség pedig erőforrás hiányában nem volt képes. A Covid-19-járvány, majd a szomszédunkban kirobbant háború okozta gazdasági válság miatt a települési önkormányzatok számára különösen felértékelődött az egyes feladataik (különösen az önként vállalt feladataik) költséghatékony ellátása. Pátyon, ahogy sok más településen is, egyidejűleg volt szükséges az aktív

vegetációs időszakban a mezőgazdasági területek, termőföldek védelmét és a település lakott területeinek biztonságát garantálni az erőforrások optimális felhasználásával, fenntartható és gazdaságos módon. Az önkormányzati rendészet új – a településbiztonságot holisztikus szemlélettel közelítő –, integrált feladatellátásra felkészített szakembergárdájával meg kellett szervezni az aktív gyakorlati együttműködést a polgárőrséggel, valamint a katasztrófavédelmi törvényben meghatározott közbiztonsági referenci funkciókat is ide csatornázták be. A vizsgált településen az önkormányzat megvásárolt egy horgásztavat is a Magyar Államtól, amelynek a halóri feladatokról is gondoskodnia kellett, így a Rendészeti Iroda közterület-felügyelői egyszerre három önkormányzati rendészeti – közbiztonsági – funkciót is betöltenek.

A fenntarthatóság biztosítása érdekében a közterület-használati hozzájárulások polgármesteri hatósági jogkörben való kiadásának döntés-előkészítő munkafolyamatait is a Rendészeti Iroda feladatai közé csoportosították, aminek eredményeként több mint 500%-kal nőttek a településnek a közterületek használatba adásából származó bevételei, valamint minimálisra csökkent az engedély nélküli területhasználatból fakadó jogsértések száma.

Az Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell kialakításához szükséges stratégiai döntésekért a település polgármestere és a jegyző együttesen felelt, a program operatív végrehajtója a Rendészeti Iroda vezetője volt. A projektmenedzsment számos problémával, nehézséggel szembesült a program végrehajtása során, amelyek folyamatos egyeztetést, operatív döntéshozatali mechanizmust igényeltek. A legfontosabb problémák:

- megfelelő szakmai vezető kiválasztása;
- az új rendészeti szervezet megismertetése a lakossággal;
- az új rendészeti szervezet együttműködésének kialakítása a helyi polgárőr-szervezettel;
- az új rendészeti szervezet együttműködésének kialakítása a körzeti megbízottal;
- az új rendészeti szervezet integrálása a polgármesteri hivatali szervezetbe (elsősorban az eltérő munkarend és eltérő munkafeltételekhez történő alkalmazkodás);
- előzetes инвестиáció (szükséges források megelőlegezett allokálása).

Az új típusú rendészeti működési modell kialakításának folyamata közben felmerülő problémák kezelése érdekében kampányszerű lakossági tájékoztatásra és a társszervekkel történő sorozatos egyeztetésekre volt szükség. A kommunikáció és kooperáció sikeresnek bizonyult: a közbiztonság egyéb szereplői és a lakosság is rövid idő elteltével rendkívül pozitív visszacsatolást adtak a település vezetésének a közbiztonság javulásáról, a látható rendészet működéséről. Valamennyi ráfordítás a – nem bírság típusú – közhatalmi bevételek dinamikus növekedéséből, valamint az állami normatívák hatékony lehívásával, továbbá az új – biztonságos környezetbe települt – vállalkozások, beruházások dinamikus növekedéséből származó adóbevételekből rövid időn – öt éven – belül megtérült minden, a programba befektetett fillér.

Az Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell (modell) kialakításának egyéves folyamata során a Pátyi Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeként létrejött a Rendészeti Iroda (*Az Önkormányzat elnyert pályázatait – 2021* 2021).

A modell kialakításának főbb lépései:

1. A közterület-felügyelők elvégezték a mezőőri ágazati szakvizsgát a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) által szervezett online képzésen.
2. A közterület-felügyelők mezőőri esküt tettek a NAK Pest Megyei Igazgatóságán, és az agrárigazgatási szervnél nyilvántartásba kerültek.
3. A közterület-felügyelők munkaköri leírásának módosításával meghatározták a mezőőri feladatok ellátását és az ehhez szükséges hatáskörök gyakorlását.
4. A mezőőri feladatok ellátásához szükséges feltételek kialakításához, a mezei őrszolgálat megalakításához, fenntartásához és működéséhez nyújtandó állami hozzájárulás igénybevételének rendjéről és feltételeiről szóló 64/2009. (V. 22.) FVM–PM együttes rendelet 2. §-a alapján az elérhető maximális állami hozzájárulást lehívták.
5. Az integrált rendészeti feladatellátás érdekében a rendészeti iroda vezetője látja el a közbiztonsági és honvédelmi referensi feladatokat is.
6. A mezőőri feladatokat is ellátó közterület-felügyelők működési költségeinek finanszírozásához a fenti jogszabály alapján negyedévente igényelhetik az állami normatívát.
7. Végezetül a mezőőri feladatokat is ellátó közterület-felügyelők hivatásos halőri képzést és vizsgát teljesítettek a Kormányhivatal illetékes szakterülete előtt, így jogosulttá váltak a halőri feladatok és hatáskörök gyakorlására is.

A modell megvalósítása csak a polgármesteri hivatal belső folyamatainak átszervezését igényelte, külső partner ennek kialakításában közvetlenül nem vett részt. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy az így létrejött – és fenntarthatón működőképesé vált – rendészeti szervezet, a polgárőr- és önkéntes tűzoltó-egyesületekkel közvetlenül és hatékonyan működik együtt, aminek köszönhetően a településen nagymértékben sikerült tehermentesíteni az állami, rendvédelmi – készenléti – szerveket (rendőrséget, hivatásos katasztrófavédelmi szervezetet) is (LIPPAI–KARDOS 2021).

Az Integrált Önkormányzati Rendészeti Modell eredményei a megalakításának első évében:

- A négy fő mezőőri feladatokat is ellátó közterület-felügyelő 7048 óra szolgálati időt teljesített Páty bel- és külterületein.
- A rendészeti feladatokat ellátó személyek összesen 1001 esetben intézkedtek, amelyből 641 esetben a lakosságtól kapott jelzésre, bejelentésre reagáltak, így tehát kijelenthető, hogy az önkormányzat valós és adekvát választ tud adni a helyi közbiztonsági problémák megoldására.
- A település bel- és külterületein az integrált rendészeti feladatokat ellátó szakemberek detektálták, dokumentálták és kategorizálták az illegális hulladéklerakókat (tucatnyi helyszínen, közel 100 m³ mennyiségben) majd gondoskodtak a probléma felszámolásának koordinált végrehajtásáról a Tisztítsuk meg az Országot! program keretében.
- A közterület-használati hozzájáruláshoz kötött, önkormányzati hatósági ügyek Rendészeti Iroda általi kezelése eredményeként, új – proaktív – szemlélet szerint jártak el a közterület-felügyelők, amelynek lényege, hogy a jogellenes

közterület-használat észlelésekor első alkalommal figyelmeztetést alkalmaztak, és a kérelem kitöltésében a helyszínen segítséget nyújtottak, majd annak további ügyviteli folyamatait is közvetlenül gondozták. Az új megközelítés szerinti ügyintézés eredményeként a 2019. évben az önkormányzathoz e tevékenységek után megfizetett díjakból befolyt 170 ezer forinthoz képest 2020-ban 1,6 millió forint bevételt sikerült realizálni.

- A mezőőri állami normatív támogatások a tárgyi és infrastrukturális feltételek kialakításához 1,8 millió forinttal járultak hozzá. A működési költségekből éves szinten 4,3 millió forint volt fedezhető a mezőrők után igényelhető állami normatív támogatásból, illetve további 2,6 millió forint mezőőri hozzájárulásként (1750 hektár mezőgazdasági terület alapján, 1500 forint/hektár/év) beszedett összeget fordított az önkormányzat e feladatokra. A hozzájárulás mértékét – több lépcsőben – 4500 forint/hektár/év összegre kívánja emelni az önkormányzat, így a Rendészeti Iroda a közhatalmi bevételekből és állami normatívából hosszú távon finanszírozható és fenntartható [8/2015. (VII. 8.) önkormányzati rendelet].
- A védelmi igazgatási feladatok hozzárendelése a Rendészeti Iroda vezetőjének munkaköréhez a veszélyhelyzet időszakában jelentősen hozzájárult a szakmailag is megalapozott döntések előkészítéséhez és végrehajtásához.

A térfelügyeleti rendszer (42 végponton telepített térfelügyelő kamera) adatvédelmi szempontból is megfelelő kezelésére is alkalmas rendészeti szakszeméllyel rendelkezik az önkormányzat.

A „jó gyakorlatként bemutatott modell” minden, a településbiztonsággal összefüggő problémára hatékony megoldást nyújtott.

A mezőőri feladatokat is ellátó közterület-felügyelők folyamatosan ellenőrzik a külterületeket, aminek köszönhetően a termény- és falopások megszűntek. Az inaktív vegetációs időszakban, amikor nincs mezőgazdasági tevékenység a termőföldeken, a mezőőri ellenőrzések a vadállomány illegális ritkításának és a hulladékok illegális lerakásának megelőzésére szolgálnak. A kettős – majd később hármas – jogállású közterület-felügyelői foglalkoztatási forma kellő flexibilitást biztosít ahhoz, hogy ebben az időszakban olyan feladatokat láthassanak el a rendészeti szakemberek, amelyek a település belterületén jelentkeznek (például karácsonyi vásár biztosítása, a korai sötétedés miatt intenzívebb járőrszolgálat stb.).

A lakossági közérdekű bejelentésekre gyorsan és hatékonyan reagálni képes rendészeti szervezet bebizonyította, hogy képes az urbanizációból fakadó, közösségi együttélési konfliktusok és problémák megoldására.

A helyi közösség számára rendelkezésre álló, látható önkormányzati rendészet jelentősen hozzájárult a lakosság szubjektív közbiztonságérzetének pozitív irányú változásához. A prevenciót biztosító járőrszolgálatnak köszönhetően javult a településen ismertté vált bűncselekmények mutatója is, amit a rendőrség éves beszámolója jól tükröz.

A program pozitív társadalmi, gazdasági és politikai hasznai kivétel nélkül a településen jelentek meg, ahová a nehéz gazdasági körülmények ellenére is jelentős beruházások érkeztek. A biztonságosabb környezet a vállalkozások fejlődéséhez is hozzájárult, így

a közbiztonság erősítésére allokált források a fenntartható új működési modell mellett közvetetten további anyagi előnyöket, többletbevételeket is eredményeztek.

Az önkormányzati rendszeti szervezeteknek az Integrált Önkormányzati Rendszeti Modell szerinti létrehozása tehát hosszú távon is fenntartható működést biztosít. Az elmúlt öt évben egyre több település implementálja a modellt, így már többek közt Biatorbágy, Bábolna, Gyöngyös, Veregyház, Diósd városok, több budapesti kerületi önkormányzat és számos kistépülés, község is átszervezte, vagy eleve ennek a működési konstrukciónak megfelelően alakította ki a közterület-felügyete működését.

Itt szükséges megjegyezni, hogy a korábban kizárólag mezei őrszolgálatokat működtető települések számára is egyre szélesebb körben jelent jogszerű megoldást a település belterületén megjelenő közbiztonsági problémák kezelésére a különböző rendszeti szakfeladatok integrációja az alkalmazott személyi állomány vonatkozásában és a működési modellváltással, vagyis a mezőőrök átképzésével közterület-felügyelökké.

Önkormányzatok rendszeti együttműködése – a közös feladatellátás

Az integrált modell alkalmazása a fentiekben részletezettek szerint napjainkban kezdetet nyerni, és prognosztizálhatóan egyre több településen vezetnek majd be, csökkentve így az önkormányzati rendszeti szervezetrendszer finanszírozási igényét, hiszen egy rendszeti feladatot ellátó személy, a közterület-felügyelő lehet megbízva más rendszeti feladatokat ellátó személy feladatával. Ez az önkormányzatok szempontjából azt jelenti, hogy a rendszeti feladatellátás nominálisan kisebb terhet jelent, így stabilizálja az önkormányzati rendszeti szervezet működését, illetve növeli az ilyen szervezet kialakításának önkormányzati lehetőségét.

Az integrált modell tehát egyik oldalról a rendszeti feladatellátás bővítésének lehetőségét teremti meg, másrésztől viszont a rendszeti költségek csökkentését vetíti előre a feladatok összpontosításával. Az integrált modell egyfajta válasznak tekinthető az önkormányzati rendszet területén fennálló finanszírozási problémákra, azonban az önkormányzati költségvetési erőforrások hatékony felhasználásának további lehetőségei is vizsgálhatók (BACSÁRDI-CHRISTIAN 2017).

Az Alaptörvény változása nem szünteti meg az önkormányzati társulásokat, azok továbbra is működhetnek a hatályos jogszabályok és belső szabályzatok alapján. Az Alaptörvény 2011-ben lépett hatályba, és számos tekintetben eltér a korábbi Alkotmánytól, és új kereteket állapít meg a helyi önkormányzatok számára. Bár vannak olyan előírások, amelyek szövegszerűen megegyeznek a korábbiakkal, az új jogszabályok elvi háttere és szövegvagykörnyezete jelentősen különbözik. Az új rendszerben a helyi államigazgatás nagyobb szerephez jut.

Az Alaptörvény szerint a társulás és együttműködés az önkormányzathoz való jog lényeges eleme. Az önkormányzati autonómia kiterjed az együttműködés formáinak megválasztására és más helyi közösségekkel való együttműködésre is. Az Alaptörvény 32. cikk *k)* pontja kimondja, hogy a helyi önkormányzatok szabadon társulhatnak más

önkormányzatokkal, érdekképviselői szövetségeket hozhatnak létre, és együttműködhetnek más országok önkormányzataival.

Az önkormányzati társulásnak igazgatástechnikai dimenziója is van. Az autonóm közösségek együttműködése olyan nagyobb közösségeket hoz létre, amelyek erősebb igazgatási és irányíthatósági szintet képviselnek. Az önkormányzati integráció kormányzási eszköz is lehet, amit az Alaptörvény 34. cikk (2) bekezdése is alátámaszt, miszerint a helyi önkormányzatok kötelező feladataikat társulásban lássák el.

Az önkormányzati társulások jelentősége különösen fontos a magyar rendszerben, ahol a helyi önkormányzatok nagy része kis lélekszámú településeken működik. A mintegy 3200 helyi önkormányzat több mint fele ezer lakosnál kevesebbet számláló településen működik, ami felaprózottságot eredményez. Ezért a társulások nemcsak az önkormányzati érdekek, hanem a kormányzati érdekek szempontjából is lényegesek.

A társulásokra vonatkozó szabályozás alapjait a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) iktatta be, megkülönböztetve egymástól négy különböző társulási típust (1990. évi LXV. törvény):

- körjegyzőség,
- hatósági igazgatási társulás,
- intézményirányító társulás,
- közös képviselő-testület.

A rendszerváltást követően az Ötv. alapján az önkormányzati szektorban elindult egy folyamat, amely a gazdasági kényszerek és a kormányzati ösztönzők hatására különböző igazgatási és szolgáltatás nyújtására szakosodott társulásokat eredményezett (VÍGVÁRI 2003). 2004-ben új társulási típust határoztak meg, a többcélú kistérségi társulást, amelynek fő jellemzője volt, hogy törvényben lehatárolt kistérséget alkotó önkormányzatok komplex együttműködése valósult meg területfejlesztés, az önkormányzati közszolgáltatások és egyes közigazgatási feladatok körében (ZONGOR 2010). Arról, hogy milyen arányban és hány önkormányzat döntött az Ötv. alapján közbiztonsági célú bármilyen Ötv. szerinti önkormányzati társulás létrehozásáról, információval nem rendelkezünk, azonban vélhetően korábban is csekély súlyú volt a helyi önkormányzatok ilyen irányú együttműködése.

A társulási szabályok alapvetően változtak meg 2013-at követően, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) hatálybalépésével. Egyrészt megszűnt a körjegyzőségi rendszer, azt felváltotta a közös önkormányzati hivatalok rendszere, másrészt egyfajta önkéntes önkormányzati társulás jött létre, mégpedig a jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulás (LAKI–SZABÓ 2019).

Hogy az önkormányzati társulások közül mennyi a közbiztonsági feladatellátással összefüggő társulás, vizsgálat tárgyát képezte 2019-ben. Akkor mindösszesen négy olyan önkormányzati társulást sikerült azonosítani, amelynek célja önkormányzati rendészeti feladatellátás megvalósítása volt, és egy „kvázi” társulást, amelyben több önkormányzat közösen finanszírozta mezeiőr-szolgálat fenntartását (BACSÁRDI 2020).

Érdemes áttekinteni, hogy történt-e 2019-hez képest változás a fentiekben úgy, hogy a társulásokat szabályozó joganyag érdemben nem változott. Ezen vizsgálathoz a Magyar Államkincstár (MÁK) törzskönyvi nyilvántartó rendszere hívható segítségül.

A törzskönyvi rendszer szerint jelen tanulmány készítésének idején az alábbi önkormányzati rendszeti társulások működtek hazánkban: Budakörnyéki Önkormányzati Társulás, Dunakanyari Rendészeti Társulás, Pilisi és Dunakanyari Rendészeti Társulás (Törzskönyvi nyilvántartás adatai 2004. január 1-jétől 2025).

Megállapítható, hogy bár az Alaptörvény biztosítja az önkormányzatok számára a szabad társulás és együttműködés jogát, lehetőséget adva az igazgatási típusú feladatok hatékonyságnövelésére és a helyi autonómia megőrzésére, az önkormányzatok nem élnek a helyi közbiztonsági feladatellátásuk során a társulási forma eszközével.

Ennek oka nyilvánvalóan az, hogy az önkormányzatok nem látják a közbiztonsági feladatellátás közös formában történő megvalósításának előnyeit, de a hátrányait annál inkább. A helyi közbiztonság társulási formában történő ellátásának számunkra egyértelmű előnyeit és hátrányait az 1. táblázatban foglaltuk össze.

1. táblázat: A társulásban működő önkormányzati rendszet előnyei és hátrányai

Előnyök	Hátrányok
Egyes önkormányzatok rendészeti feladatellátás-költségeinek csökkenése a társulásban részt vevő önkormányzatok vonatkozásában	Az önkormányzatok rendészeti politikájának különbözősége
Egységes térségi rendészeti feladatellátás	A rendészeti politika és a rendészeti feladatellátás elszakadása egymástól (plusz egy társulási irányítói szint)
A közvetlenül szomszédos települések közigazgatási határain átvélő településbiztonsági problémák hatékonyabb kezelése	Nehézkes döntéshozatal
Térségi fejlesztési lehetőségek hatékonyabb kiaknázása	Bonyolult adminisztráció
A humán erőforrás hatékonyabb felhasználása	A vezető és a személyi állomány ellenőrizhetőségének és számonkérhetőségének nehézsége
	Az eltérő helyi szabályozásokból fakadó jogérvényesítés nehézsége
	A közbiztonsági terhek aránytalan eloszlásából fakadó problémák
	Eltérő együttműködési igények

Forrás: a szerzők szerkesztése

Egyértelmű, hogy a társulási feladatok terén mutatkozó hátrányok számosabbak, mint a kínálkozó előnyök. A probléma egyik feloldása a merev társulási forma feloldása lehet, így legalább a döntéshozatali, adminisztrációs problémák kezelhetőbbé válnak. Az előbbieket szerint érdemes lenne a jogalkotónak megfontolni, hogy önkormányzati feladatellátási szerződéssel, nem pedig társulási formában tegye lehetővé az önkormányzati rendszet területén több önkormányzat közös feladatellátását. Ezzel a sokkal rugalmasabb

rendszerrel megnőhet az önkormányzatok kedve a közösen megszervezett rendészeti feladatellátást illetően, hasonlóan a korábbi Ötv. hatósági igazgatási társulási formájához.

Jövőkép és perspektívák

Az önkormányzati rendészet perspektívája egyértelműen az lehet, ha a rendkívül diverzifikált, széles szakmai spektrumon létező ágazati szakfeladatokat nemcsak szervezeti, hanem perszonális szinten is centralizáltan szervezik meg az önkormányzatok. A modern kor alapvető követelménye a közigazgatás minden szintjén, hogy a szakemberek univerzális, de legalábbis egy adott feladatkörbe tartozó valamennyi szakspecifikumnak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek, vagyis ne csak egy-egy feladatot, hanem egész szakterületeket képesek legyenek magas színvonalúan ellátni. Az önkormányzati rendészet pontosan olyan szerteágazó ismereteket igénylő speciális rendészeti és igazgatási területe az önkormányzati feladatellátásnak, amely keretében a mezőőri, a közterület-felügyeleti, a hivatásos halőri, az önkormányzati természetvédelmi őri és az erdészeti szakszemélyzetre vonatkozó törvényekben előírt feladatok ellátásához szükséges ismereteket megfelelő – moduláris felépítésű – képzési rendszerben egy személy is elsajátíthatja.

Az önkormányzati rendészet vizionált perspektívája tehát nem kevesebb, mint hogy a jövőben megszűnnek az önállóan egyre kevésbé működőképes és fenntartható ágazati szakterületek, és integrált formában élnek túl, illetve fejlődnek.

Az önkormányzati rendészeti képzésnek úgy kell változnia, hogy ezeket az igényeket kielégítse, vagyis például az NKE Rendészettudományi Karán is lépést kell tartani az e célokat támogató folyamatokkal. Kiváló lehetőségként jelent meg a szakirányú felsőfokú végzettséggel nem rendelkező közterület-felügyelők számára 2022-ben a településbiztonsági menedzser szakirányú, felsőfokú, posztgraduális szakképzés, amely mindössze egy év alatt teszi lehetővé, hogy a képzést elvégzők szakirányú felsőfokú végzettséget szerezzenek, amely érdemi analógiaként kezelhető a szakirányú rendőri átképző rendszerrel (Településbiztonsági menedzser szakirányú továbbképzési szak 2025). Feltétlenül szükséges ezen túl megreformálni az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) rendszeréből kikerült közterület-felügyeleti alapképzést is, amelynek moduláris felépítéssel, legfeljebb hat hónap alatt megszerezhető szakmaként kell részévé tenni az egyéb, törvényben biztosított ágazati szakfeladatok ellátásához szükséges kiegészítő ismeretek elsajátításának lehetőségét is. A legtöbb településen a megfelelő szakember-utánpótlást hatékonyan biztosítaná, ha három hónap alatt a közterület-felügyelői alpfeladatok ellátásához szükséges képzést a rendészeti feladatok ellátására alkalmazott köztisztviselő megszerezné, ezt követően opcionális elemeket, például mezőőri modult, hivatásos halőri modult, önkormányzati természetvédelmi őri modult stb. is megszerezhetne egyazon képzés keretében, ugyanazon képzőhelyen és akár ugyanazon vizsga keretében.

A megfelelő képzési és utánpótlási rendszer kialakításán túl elengedhetetlen, hogy arról is szót ejtsünk, hogy ma csak a tehetősebb önkormányzatok privilégiuma a rendészeti feladatokat ellátó személy(ek) foglalkoztatása, ezért megfelelő módszertani ajánlásokkal, különböző ösztönző mechanizmusokkal minél szélesebb körben meg kell ismertetni a kistépülések vezetéseivel a társulásban történő önkéntes feladatvállalás lehetőségét ezen a területen is.

Ennek a vízióknak az eredményeként tehát akár 5–10 éven belül érdemi átalakulás mehetne végbe a jelenlegi önkormányzati rendészeti szervezetrendszerben, ami a kezdetekben szinte

bizonyosan munkaerő-kiáramlást eredményezne az ágazatból, ám ezt követően éppen ez az egyszerűbbé vált új működési forma biztosíthatna ahhoz megfelelő alapot, hogy az *önkormányzati rendszetről* már ne csak mint gyűjtőfogalomról, hanem mint önálló jogállással bíró szervezetről, és az *önkormányzati rendszerről* mint a mezőéri, halóri stb. feladatokat is ellátó közterület-felügyelő helyett mint e funkciókat egységesen megjelenítő, önálló individuumként, önálló jogi entitásként beszéljünk. Nem állítunk tehát kevesebbet, mint hogy a jelenleg biztosított törvényi keretek között, alulról építkező átalakulás végeredményeként elérhető, hogy már csupán jogtechnikai kérdéssé váljon a közterület-felügyelet/közterület-felügyelő átnevezése „önkormányzati rendszertté” és „önkormányzati rendszé”, amely és aki képes és alkalmas egy személyben ellátni mindazon feladatokat, amelyeket ma a közterület-felügyelőn kívül kilenc különböző jogállású ágazati szereplő végez. A társulási együttműködést kiváltó feladatellátási megállapodáson alapuló szervezetek működtetése pedig minden korábbinál nagyobb lendületet adhatna az önkormányzati rendszetek létrehozásának ott is, ahol ez idáig ez elképzelhetetlen volt. A víziónk tehát az egyes ágazati önkormányzati rendszeti szakfeladatokat integráltan, egy személyben ellátó – komplementer (CHRISTIAN 2023) – önkormányzati rendszet és ennek decentralizáltan – de akár több település összefogásával – működő szervezeteiben foglalkoztatott önkormányzati rendszerek létrehozása, aminek eléréséhez 90%-ban csak a jelenlegi működési forma szabályozási változtatások nélkül történő reformjára, 10%-ban pedig jogtechnikai változtatásokra, vagyis az átnevezésre és az ágazati szakfeladatok egy törvénybe emelésére volna szükség. Képzeljük el, hogy tíz év múlva eljutunk idáig, és a jelenben tegyük fel magunknak a kérdést, hogy kell önkormányzati rendőrség. Szerintünk nem, mert nem az számít, hogy hívjuk.

Felhasznált irodalom

- A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény
- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény
- A Magyar Köztársaság Alkotmánya 1949. évi XX. törvény
- A mezei őrszolgálat megalakításához, fenntartásához és működéséhez nyújtandó állami hozzájárulás igénybevételeinek rendjéről és feltételeiről szóló 64/2009 (V. 22.) FVM–PM együttes rendelet
- Az Önkormányzat elnyert pályázatait – 2021* (2021). Online: <https://party.hu/palyazatok/palyazatok-2021>
- BACSÁRDI József (2020): *Az önkormányzati rendszet külföldön, illetve perspektívái hazánkban*. Doktori értekezés. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Doktori Iskola. Online: <https://doi.org/10.15774/PPKE.JAK.2020.001>
- BACSÁRDI József – CHRISTIAN László (2017): Hol tart jelenleg az önkormányzati rendszet? In CHRISTIAN László (szerk.): *Rendezettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete*. Budapest: Dialóg Campus, 27–38. Online: https://real.mtak.hu/117116/1/CL_Hol-tartjelenlegazonkormanyzatirendszet.pdf
- BACSÁRDI József et al. (2022): Fejlesztések és fejlesztési víziók az önkormányzati rendszet területén. Biztonságos Település alprojekt. *Magyar Rendészet*, 22(4), 119–138. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2022.4.7>

- BUDAVÁRI Árpád (2022): Absztrakt rendőrség. Jan Terpstra, Nicholas R. Fyfe és Renze Salet: The Abstract Police: A conceptual exploration of unintended changes of police organisations című tanulmányának ismertetése. *Belügyi Szemle*, 70(5), 1089–1100. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.5.12>
- CHRISTIAN László (2020): A helyi önkormányzatok felelőssége a települések közbiztonságának megteremtésében. *Magyar Rendészet*, 20(3), 55–78. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.4>
- CHRISTIAN László (2022): *Komplementer rendészet*. Budapest: Ludovika.
- CHRISTIAN László (2023): Közigazgatási és komplementer rendészet. *Magyar Rendészet*, 23(3), 227–231. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2023.3.20>
- CHRISTIAN László – BUDAVÁRI Árpád – LIPPAI Zsolt (2022): A helyi rendészet és a településbiztonság új trendjei itthon és külföldön. *Glossa Iuridica*, 8(4), 175–191. Online: https://ajk.kre.hu/images/doc2021/glossa/2021VIII4/christian_laszlo_budavari_arpad_lippai_zsolt_a_helyi_rendeszet_es_a_telepulesbiztonsag_uj_trendjei_itthon_es_kulfoldon.pdf
- FARKAS Johanna – MALKÓCS Tamás (2022): A rendőri pálya vonzóna tételeinek lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 70(3. ksz.), 99–123. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.SPEC.3.6>
- KORINEK László (2024): Önkormányzati rendőrség? *Belügyi Szemle*, 72(5), 805–814. Online: <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2024.v72.i5.pp805-814>
- LAKI Ildikó – SZABÓ Tamás szerk. (2019): *Kényszerpályák és lehetőségek. A községi igazgatás és feladatellátás dimenziói napjainkban*. Budapest: Homo Oecologicus Alapítvány – Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége.
- LIPPAI Zsolt (2024): *Újragondolt szerepek a biztonság megteremtésében*. PhD-disszertáció. Nemzeti Községi Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola. Online: <https://doi.org/10.17625/NKE.2024.036>
- LIPPAI Zsolt (2025): Újragondolt szerepek a biztonság megteremtésében, PhD-kutatási jelentés. *Magyar Rendészet*, 25(2), 163–174. Online: <https://doi.org/10.32577/MR.2025.2.11>
- LIPPAI Zsolt – CHRISTIAN László (2023): Újragondolt biztonság, kutatási jelentés. *Belügyi Szemle*, 71(1), 53–76. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.1.3>
- LIPPAI Zsolt – KARDOS Pál (2021): Bűnmegelőzés és hazafiság. Interjú Túrós András ny. r. altábornaggal, az Országos Polgárőr Szövetség elnökével. *Magyar Rendészet*, 21(4), 29–35. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2021.4.1>
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- Páty Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015 (VII. 8.) önkormányzati rendelete a mezei őrszolgálat létesítéséről és működéséről
- Településbiztonsági menedzser szakirányú továbbképzési szak (2025). Online: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatas/szakiranyu-tovabbkepzesi-szak/telepulesbiztonsagi-menedzser-szakiranyu-tovabbkepzesi-szak>
- Törzskönyvi nyilvántartás adatai 2004. január 1-től (2025). Online: https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Torzskonyvi_nyilvantartas/ktorzs#nameSearch
- VÍGVÁRI András (2003): *Költségmegosztási technikák az önkormányzati társulásoknál*. ÖNkorPress. Online: <https://töosz.hu/uploads/dokumentumok-kiadvanyok/koltsegmegosztastechnikak.pdf>
- ZONGOR Gábor (2010): *A helyi önkormányzatok szervezete és működése. Háttéranyag önkormányzati képviselők számára*. Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége. Online: <https://xn--tosz-5qa.hu/uploads/dokumentumok-kiadvanyok/helyi%C3%B6nkorm%C3%A1nyzatokszerveze.pdf>